

>> Nghệ nhân dân gian Trần Bá Dinh bên bức khảm trai chào mừng 1000 năm Thăng Long – Hà Nội.

Người nghệ nhân tạo thế rồng bay

Chúng tôi có một cuộc hành trình khá dài trên quốc lộ 21b và tỉnh lộ 428, đặt chân đến đất Chuyên Mỹ, huyện Phú Xuyên, Hà Nội thì trời đã ngả về trưa. Chúng tôi tìm đến nhà Nghệ nhân Trần Bá Dinh nhờ vào tấm biển nhỏ treo ở đầu ngõ. Tiếp chúng tôi là một ông già nhỏ nhắn khoảng 70 tuổi, mắt sáng và dễ gần.

Khi được hỏi về những thành tích đạt được trong nghề cũng như trong cuộc sống, ông khiêm tốn nói: “thành tích của tôi thì có gì đâu!”. Nói thì vậy thôi nhưng những thành tích của ông thật đáng trân trọng và khâm phục. Ông từng đoạt nhiều giải thưởng tại các hội chợ, triển lãm, 2 lần được tặng danh hiệu “Bàn tay Vàng”, với tác phẩm Bộ tứ bình, và Quan Thế Âm Bồ Tát. Năm 2003, được phong là tinh hoa Việt Nam. Ngoài ra, ông còn được công nhận danh hiệu Nghệ nhân dân gian Việt Nam 2005, Huy chương vì sự nghiệp Văn nghệ dân gian...

Và cho đến nay tuy đã ngoài 70 tuổi, sức khỏe đã giảm sút nhiều nhưng ông vẫn say mê với công việc, say mê với nghề truyền thống, sản phẩm tiểu thủ công nghiệp của ông làm ra luôn được khách hàng trong và ngoài nước yêu thích. Ông đưa tôi xem bức tranh vừa mới hoàn thành sau hơn 2 năm miệt mài. Đó là bức tranh kỷ niệm 1000 năm Thăng Long – Hà Nội do Bộ Văn hoá Thể thao và Du lịch đặt làm. Đó là một tác phẩm nghệ thuật thực thụ, mang

trong mình cả lịch sử và văn hoá Việt tự ngàn năm. Ông cho biết toàn bộ bức khảm trai chào mừng 1000 năm Thăng Long - Hà Nội mang dáng rồng đất Việt. Nổi bật lên giữa bức khảm trai là hình tượng Lý Thái Tổ khảm nổi trước hình trống đồng Đông Sơn, họa tiết trống đồng rất công phu, tỉ mỉ. Thông qua bức khảm trai nghệ nhân muốn gửi gắm niềm tự hào dân tộc, nước Việt Nam ta nghìn năm văn hiến, và tự hào vì có những danh nhân như Lý Thái Tổ, chín con rồng vây quanh trống đồng Đông Sơn và tượng Lý Thái Tổ tượng trưng cho đất nước Việt Nam lúc nào cũng luôn ở thế rồng bay. Bên dưới là dòng chữ “Kỷ niệm 1000 năm Thăng Long 1010 - 2010) cũng được tạo mẫu theo thế chữ rồng bay.

Qua hình ảnh bốn cây quý của nền văn hóa Việt Nam, biểu tượng cho nhân cách con người Việt Nam ông gửi niềm mong muốn đất nước Việt Nam trăm hoa tốt tươi đua nở, vững mạnh trường tồn. Nền kinh tế nước ta sẽ phát triển, hội nhập và tiến kịp các nước trên thế giới.

Với mong muốn lưu giữ nghề cổ truyền cho con cháu, từ rất sớm, nghệ nhân Trần Bá Dinh đã tham gia tổ chức các lớp dạy nghề cho thanh thiếu niên trong xã, các cháu khuyết tật và con cháu trong nhà. Hiện xã Chuyên Mỹ có hàng ngàn thợ khảm trai. Nhiều học trò của ông đã trở thành thợ giỏi, mang nghề đi phổ biến khắp nơi.

Không chỉ giỏi nghề, nghệ nhân Trần Bá Dinh còn chăm lo đến đời sống gia đình, và làng xóm. Gia đình ông hiện có 3 người làm nghề là người con gái và con rể. Năm 2008, anh Nguyễn Đức Biết, con rể ông đã được phong nghệ nhân. Ông cũng luôn tích cực tham gia hoạt động góp sức vào các công việc công ích của địa phương như: kê vẽ trang trí ở chùa, nhà khách, viết lại những câu đối của đình làng. Đặc biệt đầu năm 2006, khi thôn có xây lại đình, ông được giao nhiệm vụ vẽ mẫu chân dung vị thành hoàng làng, đó cũng chính là vị tổ của nghề khảm trai.

Nghệ nhân Trần Bá Dinh tuy tuổi đã cao, sức khỏe giảm sút nhưng ông luôn trăn trở với nghề. Tiễn tôi ra về, ông không quên dành tặng tôi một món quà nhỏ là sản phẩm khảm trai do chính tay ông làm ra. Khi ra đến cổng ông còn nhắn với theo: “Nhờ nhà báo nói giúp tới các cơ quan chuyên môn. Những người thợ khảm ở Chuyên Mỹ đang rất cần các cơ quan chuyên môn giúp đỡ biện pháp kỹ thuật chống co ngót đối với sản phẩm gỗ để có thể thích nghi với các nước khí hậu lạnh. Có như thế sản phẩm đồ gỗ khảm trai của Chuyên Mỹ mới có thể vững vàng vươn ra thị trường thế giới.”

TẠ ĐỨC AN